

4. Форум цифрової трансформації 2.0: світові тренди у розвитку технологій. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3335093-forum-cifrovoi-transformacii-20-svitovi-trendi-u-rozvitku-tehnologij.html> (дата звернення: 19.05.2024).

**СТЕЦЬ Неля,**

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»  
Полтавського національного університету імені В. Г. Короленка*

*Науковий керівник: ПАВЛЕНКО Юлія,*

*кандидатка педагогічних наук, доцентка,  
доцентка кафедри початкової освіти Полтавського  
національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

## **КРАЄЗНАВЧА РОБОТА МУЗЕЙНИМИ ЗАСОБАМИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ**

Сучасному українському суспільству потрібні такі громадяни, які готові до правильної взаємодії з навколишнім світом, до самоосвіти та саморозвитку, усвідомлення своєї етнічної та культурної приналежності, знання сьогодення та минулого свого народу, своєї малої батьківщини, почуття боргу та відповідальності перед своєю країною.

Відповідно до вимог Державного стандарту початкової загальної середньої освіти до складу обов'язкових результатів навчання із різних освітніх галузей входить краєзнавча компетентність. Для успішного формування краєзнавчої компетентності необхідно проводити роботу у стінах школи та поза нт. Музейні засоби є невід'ємним компонентом ефективної реалізації завдань краєзнавчої роботи в початковій школі.

Науковці, які працюють у галузі музейної педагогіки (К. Гавловська, Л. Гайда, О. Караманов, Н. Отрох, Ю. Павленко та ін.) довели, що залучення учнів до музейного середовища сприяє формуванню у них громадянського мислення,

вихованню поваги до національних надбань, естетичних почуттів, поглибленню знань історії міста, села, держави, тощо.

Застосування музейних засобів у здійсненні краєзнавчої роботи в початкових класах сумнівів не викликає, адже обумовлене великим освітнім потенціалом феномену музею і пов'язане з реалізацією сучасних підходів та принципів організації початкової освіти (гуманістичним, компетентнісним, інтегративним, тематичним, діяльнісним).

Вивчення можливостей використання музейних засобів у освітньому процесі початкової школи, зокрема в краєзнавчій роботі, потребує подальшого дослідження і стало метою нашого дослідження.

Краєзнавство – один із головних напрямів у навчанні школярів. Як стверджує П. Мороз, якісно прищеплені знання, використання краєзнавчого матеріалу в ході екскурсій у вигляді різних реконструкційних композицій, артефактів та графічних зображень, сприяють бажанню школяра жити, вчитися та працювати у рідному місті та краї [1, с. 62].

Науково-педагогічні засади педагогічного краєзнавства заклад К. Ушинський. Він підкреслював необхідність розвитку у дітей «інстинкту місцевості», уміння бачити її в цілому, з усіма особливостями її природи, історії, життя і вважав, що використання місцевого краєзнавчого матеріалу повинно вивести дитину з ближніх околиць у неосяжну країну [3, с. 422].

Краєзнавство виховує причетність молодших школярів до історії своїх предків спонукає замислюватися над своїм минулим і сьогоденням через спостереження, пошук, дослідження, вивчення звичаїв і традицій свого краю, пізнання свого коріння та безперервного зв'язку себе з попередніми поколіннями. Краєзнавство формує духовно-моральні цінності, такі як моральність, патріотизм, національна самосвідомість [2, с. 53].

Вчитель початкових класів має можливість за допомогою педагогічного потенціалу музеїв рідного міста чи села показати молодшим школярам красу

природи рідного краю, його історію, через долю окремих людей навчити шанувати традиції своєї сім'ї, свого народу й бути гідними громадянами своєї Батьківщини.

Як показує власний досвід розробки і впровадження навчально-методичних матеріалів музейного змісту у освітній процес початкової школи, це дозволило залучити учнів до пошуково-дослідницької, художньо-естетичної діяльності в музеї, формувати громадянське мислення, виховувати повагу до національних надбань, поглиблювати історичні й природничі знання учнів.

Проведене наукове дослідження обраної проблеми дозволило сформулювати методичні рекомендації щодо використання елементів музейної педагогіки у освітньому процесі початкової школи задля успішного здійснення краєзнавчої роботи:

- при доборі музейно-педагогічного матеріалу дотримуватись загально-педагогічних принципів та враховувати пізнавальні особливості дітей молодшого шкільного віку, специфіку навчальних предметів та спиратись на пізнавальну активність учнів;
- інтегрувати зміст навчальних предметів на основі музейних колекцій місцевих музеїв;
- застосовувати різноманітні специфічні форми і методи музейної педагогіки («занурення» в історичну епоху, реконструкція, моделювання, музейні ситуаційні ігри тощо); 4) формувати банк музейно-краєзнавчої інформації для дітей молодшого шкільного віку на основі музеїв міста, села й області, тощо.

Отже, успішному здійсненню краєзнавчої роботи в початковій школі сприяє використання елементів музейної педагогіки у освітньому процесі. Подальші дослідження мають орієнтуватися на розробку спільних краєзнавчих проєктів працівників місцевих музеїв і вчителів початкової школи.

### **Список використаних джерел:**

1. Мороз П. В. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання історії України. Київ: Педагогічна думка, 2012. 142 с.
2. Копилець Є. В. Інтегративний потенціал краєзнавчих географічних досліджень учнівської молоді. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. Вип. 24. С. 53-57.
3. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори: в 2 т.; редкол.: В. М. Столетов та ін.; пер. з рос. Київ: Рад. шк., 1983. Т. 1. Теоретичні проблеми виховання і освіти. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології. 488 с.

**ФЕДІЙ Ольга,**

*докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка  
кафедри початкової освіти Полтавського національного  
педагогічного університету імені В. Г. Короленка,*

**БОЯРСЬКА Анастасія,**

*здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»  
Полтавського національного університету імені В. Г. Короленка*

### **ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЛЯЛЬКОТЕРАПІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Сучасні процеси розбудови вітчизняної системи освіти, забезпечення її сталого розвитку пов'язані з інтенсивним становленням української державності, побудовою громадянського суспільства, вихованням дітей та молоді в системі національної освіти. Вони передбачають орієнтацію педагогічних пошуків на людиноцентровані, життєстверджуючі, естетизовані, духовно-осмислені практики і пріоритети українознавчої культури та загального цивілізаційного поступу.